

D • N

8/8 1952

Sveriges politik inför de ryska våldsdåden

Regeringens benägenhet att undvika en hänvändelse till Förenta nationerna om de ryska nedskjutningarna har ännu inte officiellt deklarerats. Den kommer emellertid med all tydlighet fram i de socialdemokratiska tidningar som uteslutande broderar efter utrikesledningens direktiv. Motiveringen för denna tendens att glida bort från en ståndpunkt som ännu för ett par veckor sedan tycktes vara allmänt godtagen skall här granskas — det är en motivering som stammar från Kanslihuset, men hittills blivit offentlig blott genom pressen.

Det sägs att Sverige önskar en rättslig undersökning och att en sådan sannolikt inte kan vinnas genom FN. Detta är riktigt, men resonemanget kan inte begagnas som ett skäl för att stanna vid fortsatt notväxling med Ryssland. Förhållandet är helt enkelt att Sverige inte kan framkalla någon rättslig undersökning om Ryssland inte är med på saken. Och ryssarna säger nej, de säger nej på de svenska förslagen, de skulle antagligen säga nej på förslag från FN:s sida. Ingen människa tror att ryssarna kommer att ändra ståndpunkt på grund av att den svenska notskrivningen fortsätter. Notväxlingen medför i närvarande läge endast tidsutdräkt — svenska regeringen låg tre veckor på den senaste noten, och ryssarna kan inte väntas vara mera fortfärdiga. Denna tidsutdräkt kan endast te sig önskvärd för dem som vill ha saken ur världen med minsta möjliga besvär och bråk, som vill uppskjuta dryftandet av en internationell aktion till dess frågan blir inaktuell och kan avskrivnas utan alltför stor reaktion inom den svenska opinionen.

Då Sverige har rätt men inte kan få rätt ligger det i vårt intresse att åtminstone inför världen klarlägga vad som hänt och skälen, de avgörande skälen, för vår ståndpunkt. Det erkänns av alla. Regeringens

förberedande av en internationell blå bok är ett uttryck för denna insikt. Men vi vet att en hänvändelse till FN just från denna synpunkt är av ojämförligt större värde än publiceringen av en bok, även om FN:s kansli skall anlitas vid dess distribution. Vi vet att det snarast måste verka som ett bevis för att vi tar saken ganska lätt om vi sänder ut en bok i frågan, men inte går den normala vägen att vädja till FN.

Kort sagt: som skäl mot en hänvändelse till FN anförs att vi vill ha en rättslig lösning — som om noten till Ryssland vore ett bättre medel att få en dylik lösning än en not till FN — samt att vi kan påkalla den internationella opinionens uppmärksamhet genom en blå bok — som om inte detta syfte bleve bättre tillgodosett genom att denna bok ingår i en vädjan till FN. Det är en argumentation vars löslighet är så uppenbar att man genast säger sig: detta kan inte vara de verkliga motiven, så slappt resonerar inte regeringen, andra motiv, som inte redovisas, måste vara de avgörande.

Andra argument för förhållning eller passivitet är om möjligt än svagare. Man har sagt att USA inte gick till FN då ett amerikanskt plan nedsköts i Östersjön för några år sedan — men det är väl känt att någon bevisning av tillnärmelsevis samma styrka som i de svenska fallen då av naturliga skäl inte kunde förebibras om kränkningens innebörd. Det sägs att rätten kommer att seg-ra i alla fall — ja, då skall vi avstå även från protester och helhjärtat gå in för stillhet och förtröstan. Det har också sagts att ryssarna måste akta sig för det goda grannskapets skull — som om dylikt bjäbb vore annat än ett försök att maskera oviljan att handla.

Varpå denna ovilja beror är inte svårt att förstå. Man varnar för att göra konflikten storpolitisk. Därmed menas helt

enkelt att Sverige genom en vädjan till FN, där vi kan påräkna stöd av alla fria stater, kommer i en motsatsställning till Ryssland; utrikesledningens envisa försök att inte ta ställning blir diskrediterat genom att vi får hjälp av Västern vid en anklagelse mot Östern. Även då det gäller att hävda vår egen rättvisa sak måste vi enligt denna linje undvika att i något fall ansluta oss till, eller rättare få anslutning från, den fria världen. Det är intet överord att beteckna denna konsekvens av utrikesledningens ängsliga balanspolitik som ohygglig. Vi kan inte göra vår rättsståndpunkt gällande, säges det, vi får inte ens ge oss sken av att komma in i storpolitiken för att hävda vår rätt: alltså, låt oss successivt avskrivna saken.

Den utrikesledning som följer den linjen har ett stort ansvar. Varje möjlighet att få något tillmötesgående från rysk sida försvinner om en vädjan till FN inte framstår som ett påtryckningsmedel. Varje möjlighet att verkligen effektivt inpränta vad som skett i världsoptionen försvinner om en sådan hänvändelse inte kommer till stånd.

Det är lätt för regeringen att återvinna vad som hittills förlorats genom uppskov och överksamhet. Om utrikesministern förklarar att en hänvändelse till FN skall ske, såvida Ryssland ej modifierar sin hållning, har han gjort vad som kan göras. I stället för att släta över och ursäkta borde den svenska pressen söka förmå regeringen till denna handling, som så självfallet gagnar vår rättfärdiga sak.